

1. számú előterjesztés

Egyszerű többség

ELŐTERJESZTÉS

**Dombóvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének
2017. február 16-i rendkívüli ülésére**

Tárgy: A natúrpark létrehozásának kezdeményezéséhez kapcsolódó szakmai háttér tanulmány

Előterjesztő: Szabó Loránd polgármester

Készítette: Polgármesteri Kabinet

Tárgyalta: Pénzügyi és Gazdasági Bizottság
Humán Bizottság

Tanácskozási joggal meghívott: dr. Kiss Gábor, az IZRA Bt. képviselője

Készítő részéről ellenőrizte: -

Költségvetési, pénzügyi-gazdálkodási szempontból ellenőrizte:-

Törvényességi szempontból ellenőrizte:
dr. Letenyei Róbert jegyző

Tisztelt Képviselő-testület!

Dombóvár Város Önkormányzata mindig is kiemelten kezelte a helyi értékeink védelmét, valamint a Dombóvár Város természetvédelmi Alapterv 2015-2020 című szakmai dokumentum már feladatként tartalmazta egy natúrpark létrehozásának kezdeményezését, ezért a 2016. október 27-i ülésen a 434/2016. (X. 27.) Kt. határozattal elrendelte a natúrpark névhasználati cím megszerzéséhez kötelező natúrparki szakmai háttér tanulmány (helyzetfeltárás) elkészítését, valamint az ehhez szükséges szakmai műhelyek és tájséták megszervezését.

2016 őszén az érintett települések vezetői dr. Kiss Gábor, a Herman Ottó Intézet szakmai vezetője által egy fórum keretében tájékoztatást kaptak a hazai natúrparkokról, valamint a tervezett natúrparki együttműködésekről. Ezt követően kezdődtek meg az előkészítő terepi bejárások, ahol minden érintett szervezettel külön egyeztetésekre került sor. Valamennyi önkormányzat, szervezet, valamint állami és magán cég támogatta a kezdeményezést. A decemberi adventi vásáron a tervezett natúrparki partnerek közül többen is megjelentek a termékeikkel. A 2017. február 25-én megrendezésre kerülő téltemető túra már a natúrparki partnerség erősítését szolgálja, hiszen hat településről (Dombóvár, Döbrököz, Kurd, Mekényes, Nagyhajmás és Mágocs) indulnak csoportok, melyek a leendő natúrpark egyik kiemelt természeti örökség helyszínén, a Majális (Koszorú-domb) területén találkoznak.

A program első szakaszában az egyeztetések során véglegesedett a natúrpark területe (Dombóvár, Döbrököz, Kurd, Csibrák, Dúzs, Hőgyész, Mucsi, Lengyel, Kisvejke, Mekényes, Nagyhajmás, Mágocs, Kalaznó, valamint Závod). Az előkészítés kiemelt feladata volt a natúrparki értéktár elkészítése, valamint a leendő natúrparki települések közötti gyalogos és kerékpáros kapcsolatok feltárása, különös tekintettel a Hegyhát kiterjedt, turisztikai szempontból feltáratlan erdővel fedett dombsági térszínére. Bevonásra került a helyi lakosság is a fórumok, tájékoztató híradások, riportok és sajtótájékoztatók által a natúrparkok feladatának és jelentőségének megismertetésére, a natúrparki tudatosság kialakítására.

Végül elkészült a natúrparki megalapozó szakmai háttér tanulmány (helyzetfeltárás), mely részletesen ismerteti a 14 település természeti adottságait és értékeit, a társadalmi-gazdasági kvalitását, a természeti-táji értékeket és azok védelmét, valamint a társadalmi együttműködések lehetőségét. A tanulmány minél alaposabb és szakmaiabb tartalma érdekében külön elkészült a tervezett natúrpark településein élő svábság történetéről szóló tanulmány, valamint a kulturális örökségi (régészeti) elemei kataszterének szakértői összeállítása.

A natúrpark a Kapos-hegyháti natúrpark nevet viseli, mely a táji adottságokra a magyarországi kistájainak katasztere alapján került meghatározásra. A natúrpark területe közép- és kistáji szinten átmenetet képez – a „hivatalos” tájbeosztás elnevezéseivel élve – Külső-Somogy, a Tolnai-Hegyhát és a Völgyesség között. Más megközelítésben tájféldrajzi szempontból a terület egységét egyrészt a **Kapos** folyó teremti meg, amely a natúrpark északi településsorát (*Dombóvár, Döbrököz, Kurd, Csibrák, Dúzs és Hőgyész*) fűzi fel. Másrészt a natúrpark arra a **Kapos és Hábi-patak közötti, erdő fedte dombsorra** „szerveződik”, amelyre az északi (ld. korábban) és déli településsor (*Mágocs, Nagyhajmás, Mekényes, Lengyel és Mucsi*) falvainak és

városainak közigazgatási területei „futnak fel”. Ilyen átmeneti jellegű tájak esetében kiemelten fontos szerepe van a népi tájneveknek, a tájban élők identitásának. A „hivatalos” tájféldrajzi besorolás a natúrparki térségre vonatkozóan nem áll teljes összhangban a népi tájnevekkel, illetve az itt élők táji tudatával, identitásával. Az északi és déli településsor falvaiban és a *Mágoacson* élők – *Dombóvár*, *Mucsi*, *Kisvejke* és *Závod* kivételével – egyaránt „hegyháti” identitással rendelkeznek. A Hegyhát Baranya megye északi és Tolna megye déli részén, a Mecsek hegység északi előterében, a Zselicség és a Völgység között fekvő, északon a Kapos völgyéig húzódó, erősen tagolt, erdős dombvidék. E népi tájnév első említése a XVII. századból származik. A Hegyhát legmértőbb értéke az erdei életközösség, emellett tájképi érdekessége a patakokkal sűrűn tagolt, völgyekkel elválasztott erdős dombvonulatok, valamint az értékes növényzet között megbújó védett állatok sokasága nyújtja az erdei világ hangulatos képét. Területe nem azonos sem a Tolnai-Hegyháttal, sem a térségtől délnyugatra elhelyezkedő Baranyai-Hegyháttal. (Már csak azért sem, mert ezek a nevek feltehetően XX. századi eredetűek.) A XVII. századot megelőzően erre a területre is a Zselic elnevezést használták. A térség települései közül a *Mucsin*, *Kisvejkén* és *Závodon* élőknek völgyégi identitása van.

A natúrparki névhasználati cím megszerzésének további feltétele a natúrparki fejlesztési koncepció kidolgozása, eleget téve a „A magyarországi natúrparkok szakmai koncepciója - Szakmai és szervezeti működési keretek meghatározása” című dokumentumban meghatározott tartalmi és formai követelménynek. Az együttműködésben résztvevő települési önkormányzatok a natúrpark képviselőjére és az operatív feladatok koordinálására, végrehajtására jogi személyiséggel rendelkező a „munkaszervezetet” szándékoznak létrehozni, melyet a Dombóvári Önkéntes Természetőr Egyesület átalakításával a leghatékosabb létrehozni. A testületi ülés időpontjáig az egyesület nem tud közgyűlést tartani, ezért érdemi döntéshozatalra nem kerülhet sor.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testülettől az alábbi határozati javaslat elfogadását.

Határozati javaslat
a Kapos-hegyháti Natúrpark létrehozásához kapcsolódó natúrparki megalapozó
szakmai háttér tanulmányról

Dombóvár Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Kapos-hegyháti Natúrpark natúrparki megalapozó szakmai háttér tanulmányt (helyzetfeltárást) a melléklet szerinti tartalommal elfogadja.

Szabó Loránd
polgármester